

інший маєток мали “душі” і они засідали в тодішніх поганських сьвятинях на перших місцях так само як і тепер они роблять се в сьвятинях посьвячених Христови. Робітників без “душ” бито в ночі для того, щоб запам'ятали собі, що они мають бути терпеливі на слідуєчий день і убивано за найменше підозрівану причину або й зовсім без причини, для науки живим робітникам, що їхня служба і їхнє жите належить до осіб з душами.

Читаємо, наприклад про те, як один робітник убив списом небезпечного дика. Його завізвано перед його пана. Він явив ся сьміло перед своїм паном і розказав йому всі подробиці про той свій відважний вчинок, сподіючися за нього надгороди. Але його пан сказав йому: “Чи ти не знав, що спис є воєнним оружжєм і її не вільно невільників брати до рук”. А відтак, звернувши ся до своїх пахолків, пан сказав: “Візьміть того лотра і прибийте його на хрест для перестороги його товаришам, щоб знали на будуче як повинувати ся законам”. І приказ його був в одній хвилі сповнений.*)

Горька боротьба розпочатої Спартаком розвинула ся, коли він звелів понадівати на зловлених патриціїв одіне невільників глядіяторів і заставив їх проливати свою блакитну кров та убивати один другого для забави і розривки погорджуваної армії їхніх недавніх рабів. Але на останку все закінчило ся автократичною пімстою гідною романських вождів, котрих Спартак так довго визивав і так часто побіждав. Великий Помпей був відкликаний з іншого походу на поміч і багатий Крассус, на чолі 400,000 найлучших жовнірів римської імперії вирушили в бій

*) “Ancient Lowly”.